herpy

GEKKOER

Geckolepis maculata

En liten, nattaktiv treboer fra det nordvestlige Madagaskar med uforholdsmessig store skjell som løsner ved et fast grep, så dyret kan slippe unna en fiende. Den er hardfør i terrariet, men skjør å håndtere og egner seg best til å sees på.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Peters' spotted gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**8-13 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**7-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Varmeplass	**27-29 °C**
Temperatur, natt	**17-21 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 25-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Geckolepis maculata er en liten, kraftig bygget gekko med stort hode, store øyne med loddrett pupill, kraftige lemmer og hefteflater under tærne. Grunnfargen er grå til beige med mørkere flekker, bånd eller striper, og de store skjellene har en tydelig, irisererende glans. Det vitenskapelige artsnavnet kommer av latin *macula*, som betyr flekk, og henviser til den flekkete tegningen.

Særpreget er huden. Gripes dyret, kan skjellene og et lag av huden løsne, så gekkoen glir ut av grepet og etterlater rovdyret med en munnfull skjell. Det er et forsvar og ikke en sykdom. Skjellene vokser ut igjen, og etter en tid kan de nye ikke skilles fra de opprinnelige, men arten er svært skjør å håndtere.

Arten ble beskrevet i 1880 av Wilhelm Peters. Slekten *Geckolepis* har vanskelig taksonomi, fordi skjellmønstrene varierer, og genetiske undersøkelser har avslørt flere kryptiske arter. *G. humbloti* fra Komorene ble i 2016 gjenopprettet som selvstendig art, og *G. megalepis* fra kalksteinstindene i Ankarana ble beskrevet i 2017. Den presise avgrensningen av *G. maculata* anses fortsatt som usikker, så dyr i handelen er ikke alltid sikkert bestemt til art.

Totallengden oppgis oftest til 8-13 cm inkludert hale, men oppgavene går opp til 18 cm. Vekten er ikke dokumentert, og i fangenskap oppgis en levetid på 7-10 år.

Utbredelse og leveområde

Geckolepis maculata finnes i det nordvestlige Madagaskar og på en rekke små øyer utenfor kysten: Nosy Be, Nosy Komba, Nosy Sakatia, Nosy Mitsio og Nosy Fanihy. Typelokaliteten er Anfica i det nordvestlige Madagaskar. Arten finnes ikke på Mayotte, der den er erstattet av *G. humbloti*.

Fordi artens avgrensning er usikker, kan eldre funnopplysninger fra andre deler av Madagaskar og fra Komorene i virkeligheten dekke andre arter i slekten.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Slekten *Geckolepis* lever i primær og sekundær skog og i forringede leveområder, og *G. maculata* lever i skogene i det nordvestlige Madagaskar og på de nærliggende øyene. Dyret er nattaktivt og klatrer i trær og busker. Om dagen skjuler det seg i sprekker, bak bark og i hulrom.

I naturen lever arten mest av insekter, men tar også litt nektar og frukt. Klimaet er tropisk og varmt med høy luftfuktighet, særlig i regntiden. Målinger av temperatur og fuktighet i artens leveområder er ikke dokumentert, så anbefalingene i stellavsnittene bygger på erfaringer fra fangenskap og på slektens leveområde.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Som et absolutt minimum må et enkelt voksent dyr ha et terrarium på 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og større er bedre. Høyden er viktigere enn gulvarealet, fordi *Geckolepis maculata* lever oppe i grenene. Et nettlokk sikrer god luftutskifting.

Innred med grener, lianer, korkrør og avsatser i flere høyder og med tett løv, så dyret kan skjule seg om dagen. Levende planter hjelper til med å holde på fuktigheten og gir dekning. Bruk et bunnsubstrat av fuktholdig, åpen jord eller kokosmuld i et lag på minst 5 cm, gjerne med et lag løv oppå, så et dyr som faller, lander mykt. Fjern ekskrementer daglig, og skift bunnsubstratet helt hver tredje til fjerde måned.

Åpne terrariet så sjelden og rolig som mulig. Innredningen skal ikke ha skarpe kanter eller grov bark som kan rive skjell av dyret.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 20-24 °C i det meste av terrariet, og et lite varmt område øverst kan nå 27-29 °C. Om natten kan temperaturen falle til 17-21 °C. Oppvarming om natten er ikke nødvendig.

Bruk en liten, svak varmepære på den ene siden, gjerne styrt av en termostat eller en dimmer, og mål temperaturen med en digital føler rett under pæren og i den kjølige enden. Unngå keramiske varmelegemer og fargede pærer. Ligger temperaturen konstant over 30 °C, må varmen skrus ned. Temperaturene bygger på erfaringer med slekten i fangenskap, ikke på målinger fra artens leveområder.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten trenger høy luftfuktighet: i gjennomsnitt 60-80 %. Sprøyt terrariet om kvelden, så blader og innredning er fuktige, og igjen om morgenen hvis det er nødvendig. Dyret drikker dråper fra blader og innredning.

Sett i tillegg inn en liten skål med friskt vann, gjerne et stykke oppe på en avsats, og skift vannet daglig. Skålen må ha lav kant, så et dyr som faller i, kan komme opp. Bunnsubstratet og lufta må kunne tørke litt opp mellom sprøytingene, ellers risikerer du mugg og hudproblemer. Mål fuktigheten med et digitalt hygrometer midt i terrariet. Er den vanskelig å holde oppe om natten, kan en forstøver styrt av en hygrostat hjelpe.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv, og det er ikke dokumentert noe behov for UVB. Likevel anbefales et svakt UVB-lys som sikkerhet, fordi tilskudd av kalk og vitaminer ikke helt kan erstatte lyset. Bruk et UVB-rør eller en kompaktpære for skyggedyr (Ferguson-sone 1), montert over nettlokket på den ene siden, så det alltid finnes skyggefulle områder å trekke seg tilbake til.

UV-lys går ikke gjennom glass, så et vindu gir ikke UVB, men kan gjøre terrariet for varmt. Hold lyset tent omtrent 11 timer om vinteren og 13 timer om sommeren, styrt av en tidsbryter, og slå av alt om natten. Skift UVB-pæren etter produsentens anvisning, typisk hvert halve år.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Hoveddelen av fôret er levende insekter: sirisser, gresshopper, dubia-kakerlakker og lignende. Insektene må være litt mindre enn dyrets hode og dryss lett med kalk. Unger og ungdyr får insekter daglig. Voksne får insekter to ganger i uken; enkelte oppgaver sier daglig, men i mindre mengder. Gi så mange som dyret spiser på 5-10 minutter, og ta ut rester.

Supplér med et ferdigfôr for fruktspisende gekkoer, som røres opp til en tykk grøt og serveres i en liten skål høyt oppe: en til to ganger i uken til voksne og to ganger i uken til unger. Ferdigfôret dekker dyrets behov for frukt og vitaminer. Variasjon er viktig, så skift mellom flere slags insekter. Ferdigfôret kan stå framme i to til tre dager hvis det holdes fuktig.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Geckolepis maculata er en sjenert, nysgjerrig nattaktiv gekko som oftest sitter på grener eller på rutene om natten. Den blir forholdsvis tam hvis den får venne seg til deg, og tar gjerne fôr fra en pinsett.

Håndtering frarådes. Huden er så skjør at selv et forsiktig grep kan få skjell til å løsne, og dyret kan bli stresset. Skal du flytte et dyr, så bruk et fint nett eller en liten beholder som du lar dyret krype inn i, og aldri fingrene.

Å holde flere dyr sammen er omstridt: Oppgavene svinger fra at et par eller to hunner går fint sammen, til at flere dyr i samme terrarium gir kamper og skader. Hanner må aldri holdes sammen. Det sikreste er å holde dyrene enkeltvis og bare sette sammen et par under avl, med tett oppsyn og masse skjul.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsforskjellene er ikke nærmere beskrevet for *Geckolepis maculata*. Som hos de fleste gekkoer kan hannen kjennes på bulen ved halerota, der hemipenis ligger, når dyret er utvokst. Alder og størrelse ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for arten. Vent til dyrene er fullt utvokst og i god hold før du setter dem sammen.

PARRING

Det finnes bare få opplysninger om paring hos *G. maculata*. Holdes en hann og en hunn sammen, regner man med at de formerer seg. Sett dem i et terrarium med mange skjulesteder, så hunnen kan komme bort fra hannen, og følg de første nettene nøye. Skill dem hvis hannen er voldsom, eller hvis hunnen mister skjell eller vekt.

Om arten trenger en vinterdvale for å komme i yngletilstand, er ikke dokumentert.

Les mer: Vinterdvale og årstider

EGGLEGGING OG KULL

Arten er eggleggende. Antall egg per kull, intervall og eggleggingssted er ikke dokumentert for *G. maculata*; tallene i faktaboksen er anslag lånt fra gekkoer generelt og må tas med forbehold. Mange gekkoer limer eggene fast på en overflate, for eksempel under bark, bak kork eller på bladene.

Gi hunnen en liten eggleggingskasse med fuktig kokosmuld eller sphagnum og mange vannrette flater i terrariet, og sjekk daglig etter egg. Sørg for rikelig med kalk og insekter gjennom hele sesongen, så hunnen ikke blir tappet for kalk.

INKUBASJON

Flytt egg forsiktig og uten å snu dem; sitter de fast på en flate, kan hele flaten flyttes. Legg dem i en liten boks med fuktig vermikulitt eller perlitt og luftehull i lokket, og hold dem ved omtrent 25-28 °C.

Inkubasjonstiden for arten er ikke dokumentert. Verdiene i faktaboksen, 60-90 dager ved 25-28 °C, er lånt fra gekkoer av tilsvarende størrelse og må tas som et anslag. La eggene ligge til de klekker eller tydelig er døde.

OPPDRETT AV UNGER

Det finnes ingen dokumenterte erfaringer med oppdrett av unger av *G. maculata*. Som utgangspunkt behandles de som små, trelevende gekkoer: en liten faunaboks med fuktig bunnsubstrat, skjul og klatremuligheter, daglig sprøyting og små insekter pudret med kalk hver dag, supplert med ferdigfôr.

Hold ungene enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse, og skill dem hvis det er bitt. Håndter dem så lite som mulig, fordi skjellene og huden er enda skjørere hos små dyr.

Helse og vanlige feil

Geckolepis maculata regnes som hardfør, men det er ikke dokumentert spesielle sykdommer for arten. De typiske problemene er de samme som hos andre små gekkoer og skyldes oftest stellet:

- Tap av skjell og hud etter håndtering, trykk eller skarpe gjenstander. Unngå å gripe dyret, og fjern skarp innredning.
- For lite kalk og D3-vitamin, som gir bløde knokler, skjelving og krumme lemmer. Bruk kalk på insektene, et godt ferdigfôr og svakt UVB-lys.
- Konstant vått bunnsubstrat og dårlig ventilasjon, som gir mugg, sopp og hudproblemer.
- For høy temperatur, som gir stress og manglende appetitt.
- Hudrester som sitter fast, særlig ved for lav fuktighet.

Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker, har store hudskader eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.